

СУТНІСТЬ ТА СПЕЦИФІКА МЕТОДУ ПРОЄКТІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ

*Барбінова А. В., Максимчук В. Ю.
Полтава, Україна*

Сучасне суспільство вимагає виховання самостійних, ініціативних, відповідальних громадян, здатних ефективно взаємодіяти у виконанні соціальних, виробничих і економічних завдань. Виконання цих завдань потребує розвитку особистісних якостей і творчих здібностей людини, умінь самостійно здобувати нові знання та розв'язувати проблеми. Саме ці пріоритети лежать в основі реформування сучасної загальноосвітньої школи, головне завдання якої – підготувати компетентну особистість, спроможну знаходити правильні рішення у конкретних навчальних, життєвих, а в майбутньому і професійних ситуаціях [2].

Сучасні умови життя потребують, аби людина мислила і працювала творчо, уміла приймати нестандартні рішення. Сьогодні метод проєктів вважається одним із найперспективніших методів навчання, адже він створює умови для творчої самореалізації, підвищує мотивацію до навчання і сприяє розвитку інтелектуальних здібностей, формує навички пошуково-дослідницької технології [1].

Специфічними ознаками, притаманними навчальними проєктами є:

- наявність актуальної в дослідницькому або творчому аспекті проблеми, для розв'язання якої необхідний інтегрований зміст;
- значущість для учня передбачуваних проєктивних результатів і потреба в розв'язанні проєктної проблеми чи задачі;
- самостійне виховання частини проєкту (на певних етапах) або всієї проєктної задачі;
- використання учнем пошукових і дослідницьких прийомів роботи.

Особливої уваги у сучасній школі потребує завершальний етап проєктної діяльності – презентація (захист) проєкту. Для цього треба допомогти учням провести самоаналіз проєкту, оцінити процес проєктування за допомогою запитань. Зазвичай захист проєктів здійснюється у формі виставки тих виробів, які створили учні. Крім того, іноді доцільно пропонувати учням підготувати невеликі виступи з розповіддю про свій проєкт [3].

Проєктна діяльність у педагогіці розглядається у двох аспектах:

- 1) як процес розробки окремими педагогами або колективами вчителів цілей і конструктивних схем їх досягнення, теоретичних моделей – навчально-виховних програм і методик застосування;
- 2) як проєктна діяльність учнів – складова навчальної діяльності, підпорядкована певним організаційним засадам.

Перевагами залученості учнів до проєктної діяльності є такі позитивні зміни у розвитку:

- пізнавальних здібностей;
- креативного мислення;

- дивергентного мислення (учень має подати якнайбільше ідей щодо розв'язання проблеми в межах теми проєкту);
- активності і самостійності (опис індивідуальної частини проєкту, планування, дослідження, оцінювання, самостійний вибір форми представлення результату діяльності);
- просторової уява (планування часу роботи над проєктом, передбачення необхідних ресурсів, уміння оцінити та відібрати найбільш слушні ідеї);
- критичного мислення (на всіх етапах проєктної діяльності) [3].

Використовуючи навчальні проєкти як методи впливу на пізнавальну сферу особистості, варто орієнтуватися у їхніх різновидах і залежно від поставленої мети обирати той чи інший вид проєкту.

Нині науковці виокремлюють наступні види проєктів.

Дослідницький проєкт:

- має структуру, яка наближена або повністю співпадає з науковим дослідженням (відмінним від наукового є те, що учні не роблять відкриття в науці);
- виконується в реальних життєвих умовах;
- передбачає застосування теоретичних знань в незнайомій ситуації;
- активно використовується наочність;
- вивчається практичне застосування явища, закону;
- має конкретний результат.

Творчий проєкт:

- відсутня детально розроблена структура спільної діяльності учасників;
- кожен учасник виконує ту роль, яка відповідає його інтересам, умінням;
- оформлюється у вигляді сценарію відеофільму, вистави, програми свята, плану твору, статті, репортажу, дизайну і рубрик газети, книги, альбому тощо [4].

Рольовий проєкт:

- учасники грають певні ролі;
- ролі обумовлені характером, змістом, особливістю проблеми проєкту;
- результати таких проєктів можуть окреслюватись як на початку проєкту, так і вимальовуватись лише наприкінці;
- передбачає високий ступінь творчості;
- домінуючим видом діяльності є ігрова, пригодницька [4].

Інформаційний проєкт:

- спрямований на збір інформації про об'єкт чи явище та ознайомлення учасників проєкту з інформацією;
- структура передбачає наявність мети, предмету інформаційного пошуку, джерела інформації, способів обробки, результат пошуку, висновки, презентацію, практичну спрямованість;
- аналіз інформації, узагальнення зібраних фактів;
- вимагає добре продуманої структури, можливості систематичної корекції в ході роботи над проєктом;
- обмін інформацією;

- залучення до обміну інформацією учасників різних вікових груп;
- чітко визначений результат, зорієнтований на інтереси учасників [4].

Роль учнів у навчальному процесі принципово змінюється в роботі над проектом: вони є активними його учасниками, а не пасивними статистами. Іншими словами, учень стає суб'єктом діяльності. При цьому школярі вільні у виборі способів і видів діяльності для досягнення поставленої мети. Їм ніхто не нав'язує, як і що робити. Метод проектів дуже зацікавлює учнів і дає змогу розкрити його з усіх сторін, бо кожен учень індивідуальність.

Список використаних джерел:

1. Ващенко Г. Загальні методи навчання / Г. Ващенко. – Х.: Українська Видавнича Спілка, 1997. – С. 331–362.
2. Мойсеюк Н.Є. Проектна технологія / Н.Є. Мойсеюк. Педагогіка. Навчальний посібник. – 5-е вид., доп. і переробл. – К., 2009. – С. 293–295.
3. Проектна діяльність у школі / упорядник М. Голубенко. – К. : Шкільний світ, 2007. – 128 с.
4. Нова українська школа: poradnyk dla vchytelya / Під заг. ред. Бібік Н. М. –К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
5. <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>

МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

*Барбінова А. В., Свириденко А. А.
Полтава, Україна*

Сьогоднішні умови, в яких перебуває українське суспільство, вимагають від вчителів звертати увагу на проблеми моральності учнів. Особливо важливо це для учнів початкової школи, оскільки в цей віковий період формуються їхні ціннісні орієнтації та переконання. Це має бути послідовна, творча і систематична робота, присвячена питанням моральності. Це вимагає від учителя виховної спрямованості освітнього процесу, орієнтації особистості школяра на загальнолюдські цінності й моральні норми, що склалися протягом людської історії. З огляду на це перед закладами освіти постає завдання – підготувати громадянина держави, здатного самостійно оцінювати життєву ситуацію і будувати своє особисте й професійне життя з огляду на інтереси оточуючих, принципи взаємоповаги й людської гідності.

Багатьма науковцями доведено, що основою морального виховання є духовний розвиток особистості, засвоєння норм загальнолюдської моралі – совість, відповідальність, сором'язливість, любов, воля, віра і т.д. Таким чином, школа є провідною ланкою в системі морального виховання [1]. Моральне виховання й розглядають передусім як виховну діяльність школи у взаємозв'язку з родиною, яка покликана виробити в учнівської молоді певну систему моральних норм і відповідної поведінки в соціумі, ставлення до оточуючих й позитивної участі у суспільно-корисній діяльності.